KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 11.3.2022 r.
COM(2022) 100 final

2022/0070 (NLE)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE RADY

ustanawiające przepisy dotyczące wykonywania praw Wspólnoty w zakresie wdrożenia Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Umowa o handlu i współpracy między Unią a Zjednoczonym Królestwem („umowa o handlu i współpracy”)[1] stanowi, że zgodnie z warunkami określonymi w tej umowie strony mogą przyjmować niektóre jednostronne środki.

Jeżeli chodzi o kwestie wchodzące w zakres stosowania Traktatu Euratom, Europejska Wspólnota Energii Atomowej („Wspólnota”) może przyjmować jednostronne środki w przypadkach i na warunkach określonych w art. 718 i 719 umowy o handlu i współpracy, bez konieczności wcześniejszego zastosowania mechanizmu rozstrzygania sporów. Takie jednostronne środki dotyczą częściowego lub całkowitego zawieszenia udziału Zjednoczonego Królestwa w programach Unii, a także częściowego lub całkowitego zakończenia udziału Zjednoczonego Królestwa w programach Unii.

W decyzji w sprawie zawarcia umowy o handlu i współpracy Rada przekazała Komisji uprawnienia do przyjmowania wspomnianych wyżej środków w odniesieniu do kwestii wchodzących w zakres stosowania Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej[2] w imieniu Unii oraz „do czasu wejścia w życie [...] szczególnego aktu ustawodawczego regulującego przyjmowanie środków” wymienionych w tej umowie.

Komisja i Rada uzgodniły również wspólne oświadczenie wydane w czasie zawarcia umowy o handlu i współpracy, które stanowi, że Komisja, nie naruszając prawa inicjatywy przewidzianego w Traktatach, „dołoży starań, by przedstawić wniosek dotyczący szczególnego aktu ustawodawczego, o którym mowa powyżej, nie później niż 31 marca 2022 r.”[3].

W ramach niniejszego wniosku ustawodawczego spełniono to zobowiązanie polityczne w odniesieniu do kwestii wchodzących w zakres stosowania Traktatu Euratom, a mianowicie stowarzyszenia Zjednoczonego Królestwa z programem badawczo-szkoleniowym Euratomu oraz z Europejskim Wspólnym Przedsięwzięciem na rzecz Realizacji Projektu ITER

---

[1] Umowa o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony („umowa o handlu i współpracy”). W odniesieniu do kwestii wchodzących w zakres stosowania Traktatu Euratom umowa zawarta na podstawie decyzji Komisji (Euratom) 2020/2255 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie zawarcia, przez Komisję Europejską, i tymczasowego stosowania Umowy między rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Europejską Wspólnotą Energii Atomowej o współpracy w zakresie bezpiecznego i pokojowego wykorzystania energii jądrowej oraz w sprawie zawarcia, przez Komisję Europejską, w imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej, i tymczasowego stosowania Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony (Dz.U. L 445 z 31.12.2020, s. 2). Umowa ta była stosowana tymczasowo od 1 stycznia 2021 r. i weszła w życie 1 maja 2021 r.

[2] Decyzja Rady (UE) 2021/689 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony, oraz Umowy między Unią Europejską a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w sprawie procedur bezpieczeństwa na potrzeby wymiany i ochrony informacji niejawnych, Dz.U. L 149 z 30.4.2021, s. 2.

[3] Oświadczenie Komisji i Rady w sprawie monitorowania i wykonywania umowy o handlu i współpracy, pkt 3.

i Rozwoju Energii Termojądrowej, regulowanego częścią piątą umowy o handlu i współpracy (Udział w programach Unii, należyte zarządzanie finansami oraz postanowienia finansowe). W ramach proponowanego rozporządzenia zapewnia się, aby Wspólnota mogła podejmować terminowe i skuteczne działania służące ochronie jej interesów przy wykonaniu i egzekwowaniu postanowień umowy o handlu i współpracy. W proponowanym rozporządzeniu Komisji przekazuje się uprawnienia do przyjmowania środków, o których mowa powyżej, a także w razie potrzeby do ich zawieszania i uchylania w drodze aktów wykonawczych.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Do tej pory w tej dziedzinie polityki nie obowiązywały żadne przepisy regulujące wystąpienie państwa członkowskiego oraz partnerstwo Wspólnoty z byłym państwem członkowskim.

Proponowane rozporządzenie stanowi *lex specialis* w odniesieniu do pozostałych przepisów prawa Wspólnoty w stopniu, w jakim te przepisy regulują te same kwestie.

Umowę między Rządem Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej a Europejską Wspólnotą Energii Atomowej o współpracy w zakresie bezpiecznego i pokojowego wykorzystania energii jądrowej zawarto w tym samym czasie co umowę o handlu i współpracy[4].

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Odrębny wniosek ustawodawczy reguluje m.in. przyjmowanie jednostronnych środków i środków egzekucyjnych w obszarze unijnych programów badawczo-rozwojowych.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną stanowią postanowienia Traktatu Euratom regulujące obszary, w których konieczne może okazać się przyjęcie jednostronnych środków, a mianowicie postanowienia art. 7, 47 i 48, w związku z art. 106a, w którym uznaje się, że art. 291 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej stosuje się do Traktatu Euratom.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Nie dotyczy

- **Proporcjonalność**

W stopniu, w jakim wykonywane prawa Wspólnoty określono w umowie o handlu i współpracy, proponowane środki nie wykraczają poza to, co jest ściśle konieczne do osiągnięcia celu polegającego na zapewnieniu sprawnego i skutecznego wykonania tych praw. Co więcej, w ramach wynikających z umowy warunków dotyczących przyjmowania jednostronnych środków zapewnia się, aby środki te ograniczały się do tego, co jest ściśle konieczne do osiągnięcia konkretnych celów określonych w umowie.

- **Wybór instrumentu**

Forma rozporządzenia jest najodpowiedniejsza do osiągnięcia zamierzonego celu, którym jest określenie ogólnych zasad i jednolitych warunków dotyczących wykonania praw, z których

[4] Umowa zawarta na podstawie decyzji Komisji (Euratom) 2020/2255.

Wspólnota może korzystać przy wykonywaniu i egzekwowaniu postanowień umowy o handlu i współpracy.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Inicjatywa ta ma charakter proceduralny i instytucjonalny.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Nie dotyczy

- **Ocena skutków**

Oceny skutków nie przeprowadzono z następujących powodów:

1. Komisja nie dysponuje wariantami strategicznymi, gdyż: a) w planowanym wniosku określa się, w jaki sposób środki już uzgodnione w umowie międzynarodowej są wprowadzane we Wspólnocie bez możliwości wystąpienia różnic, oraz b) Komisja zobowiązała się przed Parlamentem Europejskim i Radą do przedstawienia wniosku dotyczącego niniejszego aktu ustawodawczego w określonym terminie.
2. Ze względu na proceduralny charakter tego aktu nie oczekuje się wystąpienia żadnych bezpośrednio identyfikowalnych skutków.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy

- **Prawa podstawowe**

Przyjmowanie środków na podstawie proponowanego rozporządzenia stanowiłoby zgodne z prawem działanie Wspólnoty na mocy Karty praw podstawowych. Wynika to z faktu, że takie działanie podjęto by zgodnie z wymogami, z których wynika, iż działanie musi mieć odpowiednią podstawę prawną, jest podejmowane przez właściwe organy, w uzasadnionym celu, którym w tym przypadku jest wykonanie praw Unii wynikających z wyżej wymienionych umów, oraz zgodnie z zasadą proporcjonalności.

4. WPŁYW NA BUDŻET

Nie dotyczy

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Przegląd wdrożenia proponowanego rozporządzenia zaplanowano w terminie pięciu lat od jego wejścia w życie. Okres ten jest zgodny z terminem przeglądu dokonywanego wspólnie przez strony umowy o handlu i współpracy określonym w art. 776 umowy o handlu i współpracy.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

W art. 1 określa się przedmiot proponowanego rozporządzenia, a mianowicie ustanowienie przepisów i procedur zapewniających skuteczne i terminowe wykonywanie praw Wspólnoty przy egzekwowaniu i wykonaniu postanowień umowy o handlu i współpracy.

Prawa te można wykonać w drodze jednostronnych środków, określonych w tym artykule ust. 2 zgodnie z przepisami określonymi w art. 2 i procedurą komitetową określoną w art. 3.

W art. 5 natomiast przewidziano, że w terminie pięciu lat od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia Komisja przeprowadzi jego przegląd, aby ocenić, czy nadal jest ono odpowiednie do osiągnięcia założonego celu.

2022/0070 (NLE)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE RADY

ustanawiające przepisy dotyczące wykonywania praw Wspólnoty w zakresie wdrożenia Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, w szczególności jego art. 7, 47 i 48 w związku z jego art. 106a,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po konsultacji z Komitetem Naukowo-Technicznym,

(1) W dniu 29 grudnia 2020 r. Komisja zawarła w imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej („Wspólnota") Umowę o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony[5] („umowa o handlu i współpracy"). Ta umowa o handlu i współpracy była stosowana tymczasowo od dnia 1 stycznia 2021 r. i weszła w życie w dniu 1 maja 2021 r. Umowa o handlu i współpracy obejmuje kwestie wchodzące w zakres kompetencji Wspólnoty, a mianowicie stowarzyszenie z programem badawczo-szkoleniowym Euratomu oraz z Europejskim Wspólnym Przedsięwzięciem na rzecz Realizacji Projektu ITER i Rozwoju Energii Termojądrowej, regulowane częścią piątą umowy o handlu i współpracy (Udział w programach Unii, należyte zarządzanie finansami oraz postanowienia finansowe).

(2) Umowa o handlu i współpracy stanowi, że strony mogą przyjmować jednostronne środki, w szczególności w zakresie zawieszania niektórych obowiązków wynikających z umowy, w szczególnych przypadkach oraz zgodnie z warunkami i procedurami określonych w tej umowie. Jeżeli chodzi o kwestie wchodzące w zakres stosowania Traktatu Euratom, Wspólnota może przyjmować jednostronne środki w przypadkach i na warunkach określonych w art. 718 i 719 umowy o handlu i współpracy. Takie jednostronne środki dotyczą częściowego lub całkowitego zawieszenia udziału Zjednoczonego Królestwa w programach Unii, a także częściowego lub całkowitego zakończenia udziału Zjednoczonego Królestwa w programach Unii.

(3) W razie potrzeby ochrony interesów Wspólnoty przy wykonaniu umowy o handlu i współpracy Wspólnota powinna mieć możliwość odpowiedniego, sprawnego skorzystania z instrumentów, które ma do dyspozycji, w sposób proporcjonalny, skuteczny i elastyczny oraz przy pełnym zaangażowaniu państw członkowskich. Należy zatem ustanowić przepisy i procedury regulujące przyjmowanie jednostronnych środków służących wykonywaniu praw Wspólnoty wynikających z umowy o handlu i współpracy.

[5] Dz.U. L 149 z 30.4.2021, s. 10.

(4) Jednostronne środki powinny ograniczać się do tego, co jest ściśle konieczne do osiągnięcia celu, jakiemu służą, z uwzględnieniem rzeczywistej lub potencjalnej szkody dla interesów Wspólnoty w danym przypadku. Muszą one spełniać warunki określone w art. 718 i 719 umowy o handlu i współpracy.

(5) Przepisy i procedury określone w niniejszym rozporządzeniu powinny stanowić *lex specialis* w odniesieniu do wszelkich przepisów prawa Wspólnoty regulujących te same kwestie.

(6) W celu zapewnienia, aby niniejsze rozporządzenie pozostało odpowiednie do osiągnięcia założonego celu, Komisja powinna – w terminie pięciu lat od jego wejścia w życie – przeprowadzić przegląd zakresu stosowania i wykonania niniejszego rozporządzenia i przedstawić Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie z ustaleń tego przeglądu.

(7) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonania niniejszego rozporządzenia, oraz w szczególności w celu zapewnienia sprawnego, skutecznego i elastycznego wykonania odpowiednich praw Wspólnoty wynikających z umowy o handlu i współpracy, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w zakresie przyjmowania jednostronnych środków i w razie potrzeby nadania skuteczności takim środkom w wewnętrznym porządku prawnym Wspólnoty. Uprawnienia te powinny obejmować również zmianę, zawieszenie lub uchylenie przyjętych środków. Powinny one być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011[6]. W przypadku przyjmowania tych środków należy stosować procedurę sprawdzającą, biorąc pod uwagę, że przewidywane środki wiążą się z przyjęciem aktów o charakterze ogólnym. Komisja powinna przyjąć akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie, jeżeli w należycie uzasadnionych przypadkach wymaga tego szczególnie pilna potrzeba zapewnienia odpowiedniej ochrony interesów Wspólnoty.

(8) Na zasadzie dobrowolności skonsultowano się z Parlamentem Europejskim, który wydał opinię[7],

PRZYJMUJE NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1
Przedmiot i zakres stosowania

1. W niniejszym rozporządzeniu ustanawia się przepisy i procedury zapewniające skuteczne i terminowe wykonywanie praw Wspólnoty przy wykonaniu postanowień Umowy o handlu i współpracy między Unią Europejską i Europejską Wspólnotą Energii Atomowej, z jednej strony, a Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej, z drugiej strony („umowa o handlu i współpracy").

2. Niniejsze rozporządzenie stosuje się do następujących środków przyjmowanych przez Wspólnotę na podstawie art. 718 i 719 umowy o handlu i współpracy:

a) zawieszenie stosowania protokołu I do umowy o handlu i współpracy w odniesieniu do jednego programu, działania Wspólnoty lub ich większej liczby, lub wyjątkowo do ich części;

---

[6] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

[7] […]

b) zakończenie stosowania protokołu I do umowy o handlu i współpracy w odniesieniu do jednego programu lub działania Wspólnoty lub ich większej liczby, lub wyjątkowo ich części.

Artykuł 2
Wykonywanie praw Wspólnoty

1. Niezależnie od wszelkich przepisów prawa Wspólnoty przyjętych na podstawie art. 7, 47 i 48 Traktatu Euratom Komisja jest uprawniona do przyjmowania środków, o których mowa w art. 1 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, i nadania im skuteczności w drodze aktów wykonawczych.

2. Komisja jest uprawniona do zmiany lub uchylenia środków, o których mowa w art. 1 ust. 2 lit. a), w drodze aktów wykonawczych.

3. W przypadku gdy co najmniej jedno państwo członkowskie ma szczególne wątpliwości dotyczące znacznej zmiany warunków, o których mowa w art. 718 ust. 1 lit. a)–c) umowy o handlu i współpracy, państwo to lub te państwa członkowskie mogą zwrócić się do Komisji o zawieszenie udziału Zjednoczonego Królestwa w danym programie Wspólnoty lub w danych programach Wspólnoty zgodnie z niniejszym artykułem ust. 1. Jeżeli Komisja nie rozpatrzy pozytywnie takiego wniosku, poinformuje Radę w odpowiednim terminie o powodach swojej decyzji.

4. Akty wykonawcze, o których mowa w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 3 ust. 2.

5. W przypadku należycie uzasadnionej szczególnie pilnej potrzeby Komisja przyjmuje akty wykonawcze mające natychmiastowe zastosowanie zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 3 ust. 3.

Artykuł 3
Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet „Zjednoczone Królestwo”. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

3. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 8 rozporządzenia (UE) nr 182/2011 w związku z jego art. 5.

Artykuł 4
Przegląd

Do [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę wypadającą pięć lat po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia] Komisja przedkłada Radzie i Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie dotyczące stosowania niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 5

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący